

Reactie G4 (Gemeenten Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht)

internetconsultatie Wijziging van de wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen in verband met de versterking arbeidsmarktinfrastructuur

Inleiding

In basis zijn wij blij met de ontwikkeling die met het versterken van de regionale arbeidsmarktinfrastructuur wordt ingezet. Dit omdat wij geloven dat het regionaal niveau in veel gevallen het logische niveau is om arbeidsmarktknelpunten effectief op te lossen. Als G4-steden zijn wij allen centrumgemeenten in onze respectievelijke arbeidsmarktregio's (Groot-Amsterdam, Haaglanden, Rijnmond en Midden-Utrecht). Deze behoren allen kijkend naar het aantal inwoners in de beroepsbevolking en werkenden bij werkgevers tot de grootste arbeidsmarktregio's van Nederland. In al deze regio's wordt ook al vele jaren intensief tussen partners samengewerkt bij het oplossen van arbeidsmarktknelpunten, waarbij onze rol ook veel breder is dan de klassieke rol van gemeenten zoals die in de Participatiewet en huidige Wet SUWI is gedefinieerd. Met dit wetsvoorstel wordt onze rol als centrumgemeente verder geformaliseerd en uitgebreid en daarmee recht gedaan aan de rol die wij hebben in de regionale samenwerking.

Deze reactie is aanvullend op de reactie van de VNG en de uitvoeringsscan van VNG. Hier hebben wij actief aan bijgedragen en de VNG-reactie ondersteunen wij dan ook expliciet. Wel hebben we enkele (aanvullende) aandachtspunten waar we de aandacht op willen vestigen, namelijk:

- Verschillende knelpunten die de MvT noemt herkennen wij amper.
- Regionale invulling moet prioriteit krijgen.
- Financiering is ontoereikend, wat leidt tot te hoge verwachtingen en een ongelijke verdeling.
- Gegevensdeling is te beperkt, wat integrale samenwerking tussen partners belemmert.
- De huidige invulling van werkcentra kan leiden tot verlies van waardevolle expertise.

Deze punten zijn meerdere malen aangegeven bij het Ministerie van SZW in het voorbereidende traject voor de wetswijziging, op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau. Maar aangezien wij tot op heden een afhoudende reactie hierop merken, benoemen wij ze nogmaals in de formele ambtelijke reactie op de internetconsultatie.

Verschillende knelpunten die MvT noemt herkennen wij amper

In de memorie van toelichting worden verschillende knelpunten genoemd die wij in onze praktijk amper herkennen. De formuleringen in de MvT lijken te impliceren dat gemeenten hun taak niet goed uitvoeren en hiervan (mede) de oorzaak zijn. Dit onderschrijven wij niet, omdat binnen de gemeentelijke uitvoering juist veel met partners (en specifiek met UWV) wordt samengewerkt.

Zo wordt aangegeven dat de samenwerking bij regionaal arbeidsmarktbeleid onvoldoende en versnipperd is. In al onze regio's wordt juist al veel samengewerkt, waarbij wij niet de ervaring hebben dat deze samenwerking als onvoldoende is te kwalificeren. We herkennen wel een opeenvolging van initiatieven vanuit het Rijk die vaak een tijdelijk karakter hebben waarbij de uitvoering in de arbeidsmarktregio wordt belegd. Door het tijdelijke karakter is het een uitdaging om deze op de lange termijn een structurele rol te geven. De oorzaak hiervan zit volgens ons bij het Rijksbeleid, en niet zozeer bij een gebrek aan regionale samenwerking.

Een ander knelpunt wat wij niet goed herkennen is dat de samenwerking tussen UWV en gemeenten zich beperkt tot dienstverlening aan werkgevers. Juist in de afgelopen jaren is er met

de RMT-regeling een stevige impuls gegeven aan de samenwerking tussen UWV en gemeenten gericht op dienstverlening voor werkenden en werkzoekenden. Ook werken UWV en gemeenten al veelal samen aan het voorkomen van doorstroom vanuit de WW naar de bijstand.

Regionale invulling moet prioriteit krijgen

Als G4 benadrukken wij dat de regionale invulling van werkcentra prioriteit moet krijgen, gezien de variërende behoeften en omstandigheden per regio. In onze gevallen is er sprake van regio's met een stedelijke focus, waarin de werkgelegenheid relatief geconcentreerd is in de grootste steden met een grote mate van pendel vanuit de overige gemeenten in onze regio (en daarbuiten). Daarbij zijn er grote verschillen in het type werkgevers in onze regio's, het belang van de sector transport en logistiek in onze regionale arbeidsmarkten verschilt bijvoorbeeld zeer.

Wij hechten daarom zeer aan de ruimte die aan het Regionaal Beraad wordt gegeven om met alle partners daarin strategisch beleid te ontwikkelen. Daarom willen wij benadrukken dat in de wetgeving (en daaropvolgende AMvB) zich vooral richt op het *waarom* en de hoofdlijnen van de inrichting van het Regionaal Beraad en zo weinig mogelijk op het *hoe* (zoals het opstellen van gedetailleerde eisen aan de inhoudelijke agenda van het regionaal beraad, de vergaderfrequentie hiervan, of aan fysieke locaties en digitale dienstverlening die vanuit het Werkcentrum aangeboden wordt).

Het is daarbij ook essentieel dat UWV de flexibiliteit krijgt om zich aan te passen aan deze regionale invulling, zodat de dienstverlening optimaal kan worden afgestemd op lokale arbeidsmarktknelpunten. Wij roepen het Ministerie van SZW als opdrachtgever van UWV dan ook op om UWV deze ruimte te geven.

Door ons zoveel mogelijk vrij te laten in deze aanpak kunnen wij als G4 de samenwerking tussen regionale partijen versterken en de effectiviteit van de dienstverlening vergroten waarbij wij de ruimte hebben om onze eigen regionale invulling te houden.

Financiering is ontoereikend, wat leidt tot te hoge verwachtingen en ongelijke verdeling

Als G4 constateren wij dat de huidige financiering ontoereikend is, wat resulteert in te hoge verwachtingen ten opzichte van de mogelijkheden die wij kunnen bieden. Wij zien een risico dat in de externe communicatie te grote verwachtingen worden gewekt ten opzichte van wat wij kunnen bieden met de beperkte middelen voor de Werkcentra. Het beschikbaar budget vanuit Rijk is amper toereikend voor minimale invulling van de dienstverlening voor werkzoekenden (alleen gidsfunctie) en werkgevers en ook de huisvestingskosten van de verplichte fysieke locatie, terwijl naar buiten toe grote verwachtingen lijken te gaan worden gewekt. Wij hechten daarom zeer aan realistische communicatie op dit vlak.

Bovendien leidt de gelijke verdeling van middelen tot een ongelijke behandeling van regio's, waarbij onze regio's financieel onderbedeeld worden ten opzichte van onze arbeidsmarktuitdagingen. Zoals hiervoor aangegeven hebben onze vier regio's het grootste aantal banen van Nederland. In totaal werkt ruim 30 procent van alle werkende Nederlanders in onze regio's. Door de gelijke verdeelsleutel over de alle 35 arbeidsmarktregio's worden wij relatief benadeeld. Wij pleiten voor een herziening van de verdeelsleutel, zodat er rekening wordt gehouden met regionale verschillen in omvang en behoeften. Hierbij willen we benadrukken dat het hierbij ook gaat om het vergroten van de totale financiële middelen, want wij erkennen ook dat zelfs voor de kleinste regio's het vrijwel onmogelijk is om met het gegeven budget de dienstverlening op het gewenste ambitieniveau te brengen.

Gegevensdeling is te beperkt, wat integrale samenwerking tussen partners belemmert

Om daadwerkelijk goede dienstverlening vanuit het Werkcentrum aan te kunnen bieden is gegevensdeling een belangrijke randvoorwaarde. In het voorstel wordt er amper ruimte gegeven aan gegevensdeling tussen gemeenten en de niet-SUWI partners. Deze niet-SUWI partners werken wel mee aan het gezamenlijk ontwikkelen en uitvoeren van dienstverlening binnen het Werkcentrum. Om goede ontschotte dienstverlening te bieden, moet er ook de ruimte zijn om gegevens met hen te delen. In de inmiddels afgelopen RMT-regeling werd die ruimte wel geboden, wij zouden graag zien dat de ruimere mogelijkheden voor gegevensdeling ook in de wijziging van de Wet SUWI worden meegenomen.

De huidige invulling van werkcentra kan leiden tot verlies van waardevolle expertise

De beoogde invulling van werkcentra gericht op eerstelijnsdienstverlening en doorverwijzing naar partners is een beperkte invulling en daarmee niet in lijn met positieve ervaringen met ontschotte dienstverlening vanuit RMT's, waardoor expertise verloren gaat. Wij hechten juist veel belang aan het gezamenlijk met partners ontwikkelen van dienstverlening in het Werkcentrum. Deze gezamenlijke dienstverlening sluit dan aan bij de regionale knelpunten zoals deze in het Regionaal Beraad worden vastgesteld. Vanuit de RMT-regeling, zoals die de afgelopen jaren bestond zijn hier ook zeer positieve ervaringen mee. Het ontschotte karakter als succesfactor hierin komt ook terug in de positieve evaluatie van de RMT-regeling.

In plaats van een focus op gezamenlijke dienstverlening lijkt de gewenste inrichting van het Werkcentrum zich te richten op doorverwijzing naar dienstverlening die meestal enkelvoudig door partners wordt aangeboden. Wij zijn van mening dat daarmee voor een te beperkte invulling wordt gekozen en zouden graag willen dat regio's veel meer ruimte krijgen (oa financieel en qua gegevensdeling) om te kiezen voor een invulling van het Werkcentrum met een focus op gezamenlijke dienstverlening. Wij denken dat we daarmee een veel grotere positieve impact op het oplossen van arbeidsmarktknelpunten kunnen maken dan met het huidige voorstel.